

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол № 10
від «24» 04 2019 р.

вченої ради НУБіП України

Ніколаєнко

Освітньо-наукова програма вводиться в дію

з 07.09 2019 р.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

«Економіка підприємств та галузей національного господарства»

Третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю № 051 «Економіка»

галузі знань № 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Кваліфікація: доктор філософії з економіки

Київ – 2019

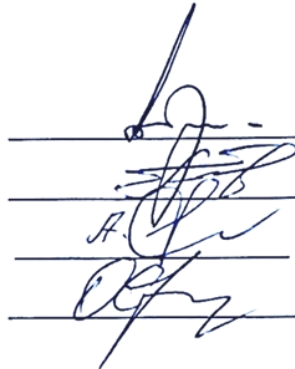
ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми
«Економіка підприємств та галузей національного господарства»

Перший проректор

Завідувач відділу аспірантури

Декан факультету

Голова проектної групи

Four handwritten signatures are written on four horizontal lines. The signatures are in black ink and appear to be cursive or stylized. The first signature is at the top, followed by three more below it.

Ібатуллін І. І.

Барабаш О. І.

Діброва А. Д.

Єрмаков О. Ю.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма (ОНП) «Економіка підприємств та галузей національного господарства» розроблена для підготовки фахівців третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» містить обсяг кредитів ЄКТС (40), необхідний для здобуття наукового ступеня доктор філософії з економіки; перелік відповідних компетентностей; нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів наукового ступеня доктор філософії; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Розроблено проектною групою у складі:

1. **Байдала Вікторія Володимирівна**, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економічної теорії НУБіП України, гарант освітньо-наукової програми.
2. **Єрмаков Олександр Юхимович**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки праці та соціального розвитку НУБіП України.
3. **Діброва Анатолій Дмитрович**, доктор економічних наук, професор, декан економічного факультету НУБіП України.
4. **Талавирич Микола Петрович**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії НУБіП України.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Малік Микола Йосипович, доктор економічних наук, професор, академік НААН України, головний науковий співробітник ННЦ «ІАЕ».

Освітня програма підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 (в редакції від 01.01.2019), Постанов Кабінету Міністрів України від 23.11.2011р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікації», від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції від 23.05.2018).

1. Профіль освітньо-наукової програми зі спеціальності 051«Економіка»

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Національний університет біоресурсів і природокористування України Економічний факультет, факультет аграрного менеджменту, факультет інформаційних технологій, навчально-науковий інститут неперервної освіти і туризму
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії Доктор філософії з економіки
Офіційна назва освітньо-наукової програми	Освітньо-наукова програма «Економіка підприємств та галузей національного господарства»
Тип диплому та обсяг освітньо-наукової програми	PhD доктор філософії, 40 кредитів ЄКТС, строк навчання 4 роки
Наявність акредитації	Акредитується вперше
Цикл/рівень	НРК України – 9 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) за будь-яким напрямом (спеціальністю). Вимоги до вступників визначаються Правилами прийому на освітньо-наукову програму PhD – доктора філософії.
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньо-наукової програми	5 років
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми	https://nubip.ua aspirantura@nubip.edu.ua
2 – Мета освітньо-наукової програми	
Метою освітньо-наукової програми є підготовка висококваліфікованих науковців і науково-педагогічних кадрів у галузі економіки шляхом наукових досліджень і отримання нових та/або практично спрямованих результатів, а також підготовки та захисту кваліфікаційної наукової праці на здобуття наукового ступеня доктор філософії з економіки	
3 – Характеристика освітньо-наукової програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань 05«Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність 051 «Економіка»
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова
Основний фокус освітньо-наукової програми та спеціалізації	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти за Законом України «Про вищу освіту», восьмий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій Загальний:

Дослідження закономірностей і розроблення науково-практичних основ, методів і підходів щодо економічних процесів, які відбуваються у галузях національного господарства; фундаментальних та прикладних проблем економіки в цілому та підприємствах як основної організаційної ланки національного господарства; організації багатоманітності форм господарювання у виробництві та прогнозуванні стану їх економічного розвитку.

Спеціальний:

Дослідження: теоретико-методологічних, науково-методичних та прикладних засад, розвитку, тенденцій та закономірностей функціонування підприємств на ринку товарів і послуг; міжнародних економічних стосунків, економічної, інвестиційної, інноваційної, виробничої, логістичної, маркетингової діяльності підприємств; чинників, ресурсів, видів, стадій та результатів економічної діяльності підприємств. Підприємство як суб'єкт господарювання; організаційно-правові та економічні форми підприємницької діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність, зв'язки, товарні потоки суб'єктів господарювання та їх інфраструктурне забезпечення. Економічна безпека підприємницької діяльності. Власність і її вплив на ефективність діяльності підприємства, форми та шляхи її реалізації на підприємствах. Виробничо-господарська, маркетингова та логістична, інвестиційна й інноваційна діяльність підприємства. Економічні проблеми та механізми ресурсо- та енергозбереження й інтенсифікації виробництва. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: конкурентоспроможність підприємства на внутрішньому ринку; реструктуризація та санація підприємства; банкрутство та ліквідація підприємства.

Дослідження функціонування державних систем на галузевому, міжгалузевому та регіональному рівнях. Визначення методів і економічних важелів регулювання економічних процесів та їх ефективність. Розроблення концептуальних, теоретичних і методологічних основ ефективного функціонування національного господарства. Визначення закономірностей функціонування, формування територіальних ринків товарів і капіталу з урахуванням регулюючого впливу держави як стабілізуючого фактору поступального розвитку, що сприяють розширенню підприємницької діяльності, конкуренції та ринкового середовища. Розроблення стратегії економічного розвитку (стратегія макроекономічного розвитку, стратегічне планування розвитку окремих макроекономічних процесів, науково-технічний прогрес, інвестиційні інновації тощо). Прогнозування та державне регулювання окремих макроекономічних процесів (виробництво, доходи, споживання інвестиції, інфляція, валютний курс, тощо). Розроблення теоретичних і методичних основ регулювання економічною політикою держави.

Ключові слова: економіка, національне господарство, підприємство, функціонування, ринок, галузь, виробництво, конкурентоспроможність, економічний розвиток, стратегія,

	державне регулювання, планування і прогнозування.
Особливості освітньо-наукової програми	Освітня складова програми. Програма реалізується у невеликих групах дослідників і передбачає диференційований підхід до аспірантів денної та заочної форм навчання. Програма передбачає 40 кредитів ЄКТС для викладання навчальних дисциплін, з яких 30 кредитів ЄКТС - це дисципліни загальної підготовки (філософія, іноземна мова фахового спрямування, економетрика та моделювання економічних процесів, мікро- та макроекономіка, педагогіка вищої школи, методологія економічного дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи), що передбачають набуття аспірантом загальнонаукових (філософських) компетенцій, мовних компетенцій, універсальних навичок дослідника. Ще 10 кредитів ЄКТС передбачено на дисципліни фахової підготовки. Наукова складова програми. Програма реалізується науковими групами, передбачає застосування широкого кола загальнонаукових і спеціальних аналітичних методів, принципів і прийомів наукових досліджень, з врахуванням сучасного світового досвіду в сфері економіки. Передбачено написання дисертації, проведення поглиблених проблемно-орієнтованих лекційних курсів, практичних занять, тренінгів та самостійної науково-дослідної роботи, з обов'язковою науковою програмою стажування та розробкою особистої освітньої траєкторії.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Науково-педагогічна та наукова діяльність у закладах вищої освіти, наукових установах, що здійснюють підготовку фахівців для сфери економіки, проводять наукові дослідження в цій сфері. Посади згідно класифікатора професій України. Асистент (2310.2), доцент (2310.1), професор (2310.1), директор (керівник) малого підприємства (1312), директор (начальник) організації (дослідної, конструкторської, проектної) (1210.1), директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища і т. ін.) (1210.1), директор (начальник, інший керівник) підприємства (1210.1), директор (ректор, начальник) вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету і т. ін.) (1210.1), директор курсів підвищення кваліфікації (1210.1), директор науково-дослідного інституту (1210.1), директор центру підвищення кваліфікації (1229.4), завідувач (начальник) відділу (науково-дослідного, конструкторського, проектного та ін.) (1237.2), завідувач відділення у коледжі (1229.4); науковий співробітник (економіка) (2441.1), економіст (2441.2). Місце працевлаштування. Міністерство аграрної політики і продовольства України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, Державне агентство водних ресурсів України, Державне агентство лісових ресурсів України, Державне агентство рибного господарства України, Державне агентство України з управління зоною відчуження, Державна екологічна

	інспекція України, сільськогосподарські, лісгосподарські, водогосподарські підприємства, гірничо-добувні підприємства, установи природно-заповідного фонду, вищі навчальні заклади, науково-дослідні інститути (станції, лабораторії), підприємства, коледжі
Подальше навчання	Навчання для розвитку та самовдосконалення у науковій та професійній сферах діяльності, а також інших споріднених галузях наукових знань: підготовка на 10-ому (науковому) рівні вищої освіти НРК України; освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії (у т. ч. закордоном), що містять додаткові освітні компоненти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Підхід до викладання та навчання передбачає: - впровадження активних методів навчання, що забезпечують особистісно-зорієнтований підхід і розвиток мислення у аспірантів (здобувачів); - тісна співпраця аспірантів (здобувачів) зі своїми науковими керівниками; - підтримка та консультування аспірантів (здобувачів) з боку науково-педагогічних та наукових працівників НУБіП України і галузевих науково-дослідних інститутів, у тому числі забезпечуючи доступ до сучасного обладнання; - залучення до консультування аспірантів (здобувачів) визнаних фахівців-практиків в галузі економіки, управління та адміністрування; - інформаційну підтримку щодо участі аспірантів (здобувачів) у конкурсах на одержання наукових стипендій, премій, грантів (у тому числі у міжнародних); - надання можливості аспірантам (здобувачам) брати участь у підготовці наукових проектів на конкурси Міністерства освіти і науки України; - безпосередня участь у виконанні бюджетних та ініціативних науково-дослідних робіт.
Оцінювання	Освітня складова програми. Система оцінювання знань за дисциплінами освітньо-наукової програми складається з поточного та підсумкового контролю. <i>Поточний контроль</i> знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). <i>Підсумковий контроль</i> знань у вигляді екзамену/заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою. У межах дисциплін, що забезпечують професійну підготовку, позитивні оцінки з поточного і підсумкового контролю можуть виставлятися автоматично, якщо аспірантом підготовлені та опубліковані наукові статті у збірниках, які входять до фахових видань та/або видань, які включені до міжнародних наукометричних баз. Кількість статей та їх тематика узгоджується з науковим керівником. Наукова складова програми. Оцінювання наукової діяльності аспірантів (здобувачів) здійснюється на основі кількісних та якісних показників, що характеризують підготовку наукових праць, участь у конференціях, підготовки окремих частин дисертації відповідно до

	затвердженого індивідуального плану наукової роботи аспіранта (здобувача). Звіти аспірантів (здобувачів), за результатами виконання індивідуального плану, щорічно затверджуються на засіданні кафедр та вченій раді економічного факультету з рекомендацією продовження (або припинення) навчання в аспірантурі.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність ідентифікувати комплексні проблеми в галузі економічної науки та освіти, у тому числі в дослідницько-інноваційній діяльності, та пропонувати наукові підходи до їх вирішення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або практики економіки.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК04. Здатність до генерування нових ідей та прийняття обґрунтованих рішень для досягнення поставлених цілей. ЗК05. Здатність брати на себе відповідальність, саморозвиватися і самовдосконалюватися.
Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)	СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках та можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки і суміжних галузей. СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів за напрямом досліджень. СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності. СК04. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності. СК05. Здатність формулювати наукову проблему, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики. СК06. Здатність здійснювати просвітницьку та педагогічну діяльність у межах обраного напрямку економічної науки, застосовуючи традиційні та інноваційні методи, прийоми, засоби тощо. СК07. Здатність ініціювати, розробляти, організовувати та керувати інноваційними проектами на різних рівнях національної економіки. СК08. Здатність ухвалювати обґрунтовані економічні рішення, в тому числі науково обґрунтовані рекомендації щодо

вдосконалення господарської діяльності.	
7 – Програмні результати навчання	
РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки та суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій. РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях. РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. РН04. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з економіки та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. РН05. Розуміти особливості структури дисертаційної роботи, монографії, наукової статті, науково-методичних вказівок та науково-практичних рекомендацій, тез доповідей тощо. РН06. Ухвалювати обґрунтовані економічні рішення на рівні підприємств, галузей та національної економіки, саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за достовірність і новизну власних наукових досліджень та ухвалення рішень, вміти мотивувати співробітників рухатися до спільної мети. РН07. Знати принципи організації, форми здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел під час підготовки до занять, застосування активних методик викладання. РН08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки та у викладацькій практиці.	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Професійну підготовку забезпечує професорсько-викладацький склад економічного та факультету аграрного менеджменту (зокрема 3 члени-кореспонденти НАН України, 25 докторів наук, професорів), а також викладачі педагогічного факультету в межах профільних дисциплін. Науково-педагогічні працівники забезпечують навчальний процес методичними та інформаційними матеріалами у достатньому обсязі відповідно нормативних потреб
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення відповідає ліцензійним вимогам щодо надання освітніх послуг у сфері вищої освіти і дозволяє організовувати та проводити заняття з усіх навчальних дисциплін на найвищому рівні. Для проведення лекційних занять використовуються мультимедійні проектори, навчальні лабораторії обладнані необхідною комп'ютерною технікою та програмним забезпеченням. Навчально-лабораторна база дозволяє організовувати та проводити заняття з усіх навчальних дисциплін на задовільному

	рівні. Для проведення лекційних занять використовуються мультимедійні проектори, навчальні лабораторії обладнані необхідними приладами та інструментами: 73 комп'ютери Intel Core2 Duo, 50 комп'ютерів Intel Dual Core, 30 комп'ютерів Intel Celeron 430. Для забезпечення навчального процесу використовуються такі пакети прикладних програм (в т.ч. ліцензовані): Windows XP PRO Rus P3, Office 2007 Profesional, Opera, FireFox, Google Chrome, KAV 6.0, Adobe Acrobat Reeder, Total Commander, Picasa 3, WinRAR, MS Project, Visual C++, Java, MathCAD, MathLab, Kompas, AutoCAD, Statistika, Workbench.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітньо-наукової програми зі спеціальності 051 «Економіка» відповідає ліцензійним вимогам, галузевому стандарту третього рівня вищої освіти ступеня «доктора філософії» за спеціальністю «Економіка», має актуальний змістовний контент, базується на сучасних інформаційно-комунікаційних технологіях. Зокрема, офіційний веб-сайт https://nubip.ua містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти. Всі зареєстровані в університеті користувачі мають необмежений доступ до мережі Інтернет, а також наукометричних баз Scopus, WoS. Матеріали навчально-методичного забезпечення освітньо-наукової програми викладено на освітньому порталі «Навчальна робота»: https://nubip.edu.ua/node/46601. В НУБіП України функціонує Центр дистанційних технологій навчання, який забезпечує функціонування освітнього кластеру інформаційно-освітнього середовища університету, його обслуговування та організаційно-методичний супровід. Навчально-інформаційний портал elearn.nubip.edu.ua є потужним інструментом для підтримки навчального процесу аспірантів (здобувачів) за спеціальністю 051 «Економіка». Гібридна модель інформаційно-освітнього середовища університету дає можливість інтегрувати хмарні сервіси Microsoft, Cisco, Google тощо для організації навчальної діяльності. Розроблено електронні навчальні курси для аспірантів (здобувачів) на базі платформи дистанційного навчання: http://elearn.nubip.edu.ua/. Кожний курс містить теоретичний матеріал, навчально-методичні матеріали для практичних робіт та самостійної роботи. Забезпечення навчальною та науковою літературою студентів і викладачів здійснює бібліотека. Бібліотека Національного університету біоресурсів і природокористування України є найбільшою серед бібліотек вищих аграрних закладів освіти України. До складу наукової бібліотеки входять: 5 відділів (комплектування, наукової обробки документів і організації каталогів; інформаційно-бібліографічний; інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення; обслуговування навчальною літературою; обслуговування науковою та художньою літературою) та 5 філій: у навчальних корпусах № 1; № 6; № 10; № 11 та № 12.

	Одним з основних завдань наукової бібліотеки є формування фонду відповідно до профілю університету та інформаційних потреб усіх категорій користувачів. Бібліотечний фонд багатогалузевий, нараховує понад один мільйон примірників вітчизняної та зарубіжної літератури, у т.ч. рідкісних видань, спец. видів науково-технічної літератури і документів (з 1984 р.), авторефератів дисертацій (з 1950 р.), дисертацій (з 1946 р.), більше 500 назв журналів та більше 50 назв газет. З 2006 р. бібліотека НУБіП України отримала статус національної депозитарної бібліотеки FAO (Food and Agricultural Organization) в Україні. Нині фонд бібліотеки становить понад 1 млн. примірників, із них підручників і навчальних посібників – понад 300 тис. примірників, наукової літератури – понад 604 тис. примірників. Щороку до фонду навчальної літератури надходить 35040 примірників книг і періодичних видань. Бібліотечне обслуговування читачів проводиться на 8 абонементів, у 7 читальних залах на 527 місць, з яких 4 – галузеві, 1 універсальний та 1 спеціалізований читальний зал для професорсько-викладацького складу, аспірантів та магістрів – Reference Room; МБА; каталоги, в т.ч. електронний (понад 180000 одиниць записів); бібліографічні картотеки, в тому числі персоналії (з 1954 р.); фонд довідкових і бібліографічних видань. Така розгалужена система бібліотеки дає можливість щорічно обслуговувати всіма структурними підрозділами понад 40000 користувачів у рік. Всі ресурси бібліотеки доступні через сайт університету: https://nubip.ua. З 1 січня 2017 р. в НУБіП України відкрито доступ до однієї із найбільших наукометричних баз даних Web of Science. Web of Science дозволяє організовувати пошук за ключовими словами, за окремим автором і за організацією (університетом), підключаючи при цьому потужний апарат аналізу знайдених результатів. З листопада 2017 року в НУБіП України відкрито доступ до наукометричної та універсальної реферативної бази даних SCOPUS видавництва Elsevier. Доступ здійснюється з локальної мережі університету за посиланням https://www.scopus.com. База даних SCOPUS індексує близько 22000 назв різних видань (серед яких 55 українських) від більш ніж 5000 видавництв. SCOPUS надає своїм користувачам можливість отримати результати тематичного пошуку з однієї платформи зі зручним інтерфейсом, відслідкувати свій рейтинг в SCOPUS (цитовання власних публікацій; індекс Гірша) та інше.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між НУБіП України та закладами вищої освіти України.
Міжнародна кредитна мобільність	Забезпечується відповідно до підписаних міжнародних угод та меморандумів. За результатами конкурсу 2016-2021 р.р. університет уклав Міжінституційні угоди на реалізацію академічної мобільності із 20 європейськими університетами: Латвійський сільськогосподарський університет; Університетом екології та менеджменту в Варшаві (<i>Польща</i>); Варшавським

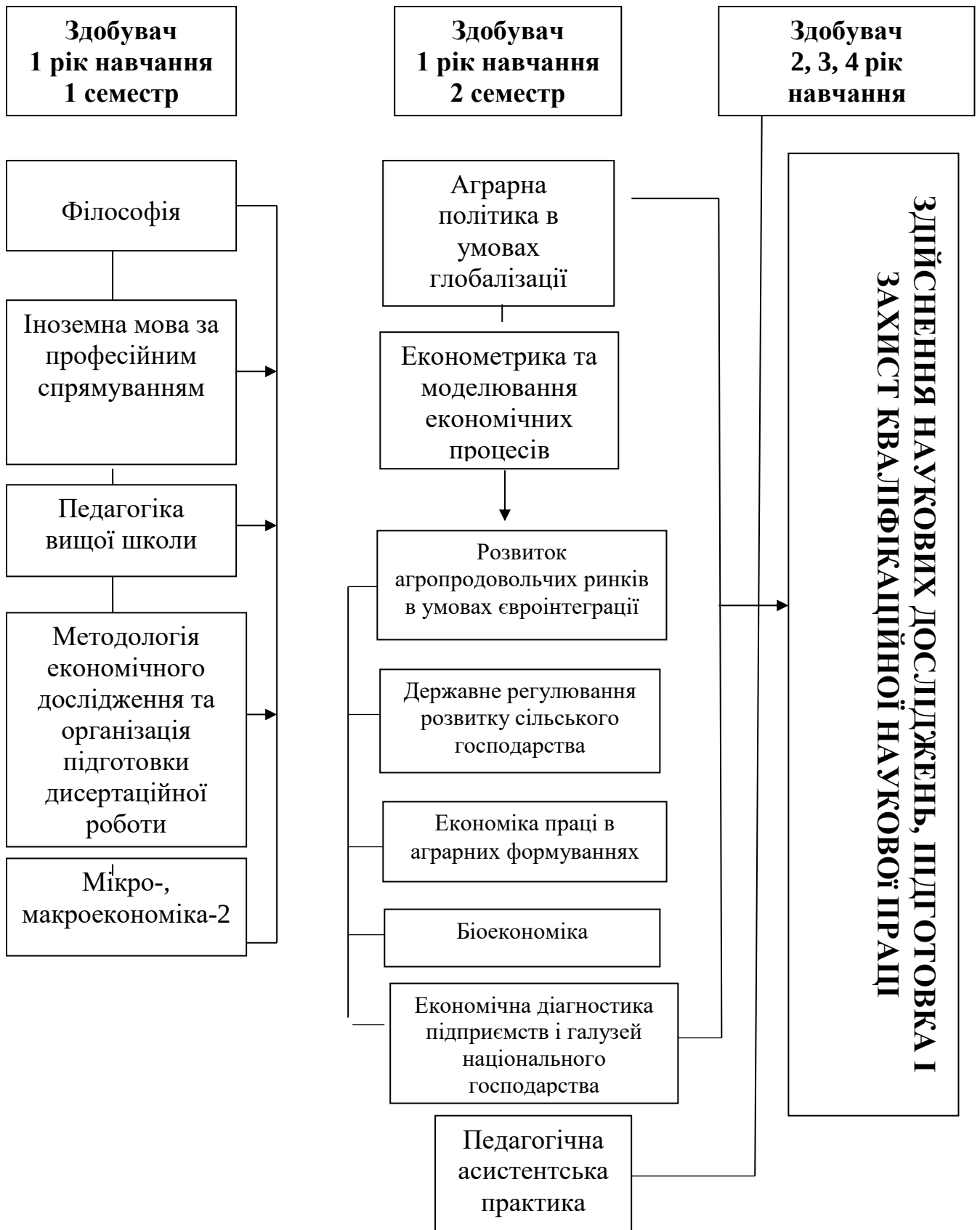
	університетом наук про життя (<i>Польща</i>); Університетом Александра Стульгінскіса (<i>Литва</i>); Університетом Агрісуп, Діжон (<i>Франція</i>); Університетом Фоджа (<i>Італія</i>); Університетом Дікле (<i>Туреччина</i>); Технічним університетом Зволен, (<i>Словаччина</i>); Вроцлавським університетом наук про життя (<i>Польща</i>); Вищою школою сільського господарства м. Лілля (<i>Франція</i>); Університетом короля Міхаїла 1 м. Тімішоара (<i>Румунія</i>); Університетом прикладних наук м. Хохенхайм (<i>Німеччина</i>); Норвезьким університетом наук про життя (<i>Норвегія</i>); Шведським університетом сільськогосподарських наук, UPSALA; Університетом Ллейда (<i>Іспанія</i>); Університетом прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (<i>Німеччина</i>); Загребським університетом (<i>Хорватія</i>); Неапольським Університетом Федеріка 2 (<i>Італія</i>); Університетом м. Тарту (<i>Естонія</i>); Словацьким аграрним університетом, м. Нітра.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних аспірантів (здобувачів) за спеціальністю 051 «Економіка» проводиться у разі їх вступу до аспірантури Національного університету біоресурсів і природокористування України.

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонентів ОНП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти ОНП			
1.1 . Цикл загальнонаукової підготовки			
ОК 1	Філософія науки	4	екзамен
ОК 2	Іноземна мова за професійним спрямуванням	6	екзамен
ОК 3	Педагогіка вищої школи	3	залік
1.2. Цикл спеціальної (фахової) підготовки			
ОК 4	Методологія економічного дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи	4	залік
ОК 5	Економетрика та моделювання економічних процесів	3	залік
ОК 6	Мікро- та макроекономіка 2	3	залік
ОК 7	Аграрна політика в умовах глобалізації економіки	3	екзамен
ОК 8	Педагогічна (асистентська) практика	4	залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		30	
2. Вибіркові компоненти ОНП			
ВК 1	Розвиток агропродовольчих ринків в умовах євроінтеграції	5	екзамен
ВК 2	Державне регулювання розвитку сільського господарства	5	екзамен
ВК 3	Економіка праці в аграрних формуваннях	5	екзамен
ВК 4	Економічна діагностика підприємств і галузей національного господарства	5	екзамен
ВК 5	Біоекономіка	5	екзамен
Загальний обсяг вибірових компонентів		10	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОНП		40	

2.2. Структурно-логічна схема
вивчення компонент освітньо-наукової програми
«Економіка підприємств та галузей національного господарства»

Обов'язкові компоненти ОНП за спеціальністю 051 «Економіка»

Філософія науки: соціокультурні та соціоекономічні передумови виникнення філософського знання; світогляд і філософія; сутність та зміст філософських проблем; філософія давньокитайської та давньоіндійської цивілізацій, їх вплив на менталітет XX – XXI століть; філософія Стародавньої Греції як початкова матриця європейської культури в її історичному розвитку і сучасність; передумови виникнення філософії на Стародавньому Сході; антропоцентризм і персоналізм філософії середньовічної Європи та їх трансформації в ментальності сучасної людини; раціоналістична філософія як чинник, що зумовив народження сучасної цивілізації; філософія модерну і постмодерну; вітчизняна філософська традиція; співвідношення філософії і науки; буття як специфічний об'єкт людської рефлексії; буття як філософська проблема; категорія буття; проблема субстанції; матеріалістичний і ідеологічний монізм; дуалізм; наукова і філософська картина світу: сутність, загальне і відмінне; об'єктивна і суб'єктивна реальність; філософська концепція розвитку; діалектика та метафізика.

Іноземна мова за професійним спрямуванням: читання, академічне письмо, аудіювання та мовлення; розвиток навичок усного монологічного та діалогічного мовлення; розвиток навичок з письма та аудіювання; лексичні особливості англійської мови, яка застосовується для комунікації у сфері економіки і застосовування їх в практичній діяльності; граматичні особливості іноземної мови та опрацювання навичок різних форм комунікації іноземною мовою в практичній діяльності. Написання науково-дослідних та практичних робіт англійською мовою зі спеціальності економіка. Розгляд підходів до визначення специфіки викладання англійської мови зі спеціальності економіка; види мовної комунікації англійською мовою в економіці.

Педагогіка вищої школи: основні принципи і завдання; система, основні тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в розвинених країнах світу у XXI столітті; інтеграція вищої освіти; організаційно-правове забезпечення вищої освіти; державний стандарт освіти, його складові, функції, роль у стандартизації вищої освіти та розвитку автономізації вищих навчальних закладів; структурно-логічна схема та навчальний план підготовки фахівців; психологічні основи навчання та педагогічна майстерність викладача; навчання як специфічний вид пізнавальної діяльності; індивідуальні показники здатності студента до навчання; розвиток пам'яті, уваги, творчого мислення, інтелекту студентів; гуманітаризація та гуманізація навчання; педагогічне спілкування, його завдання, стиль, основні етапи; психолого-педагогічні фактори, які впливають на взаємовідносини викладача і студентів; педагогічне співробітництво; педагогічна майстерність викладача як найважливіша умова ефективного навчального процесу у вищій школі; складові педагогічної майстерності; психолого-педагогічні здібності, якості; творча педагогічна діяльність як самореалізація і самоактуалізація особистості викладача.

Методологія економічного дослідження та організація підготовки дисертаційної роботи: наука як динамічна система знань. Класифікація наук. Мета і завдання фундаментальних та прикладних наук. Мотиви наукової діяльності. Особливості розумової праці. Роль логічного мислення у науковій діяльності. Методологія і методи наукового пізнання. Принципи наукової методології. Загальнонаукові та спеціальні принципи, закони, категорії і методи. Методологія економічного дослідження як конкретно наукова методологія. Наукові концепції провідних учених-економістів як база для розв'язання конкретної дослідницької проблеми. Сутність та основні етапи організації економічних досліджень. Явища і процеси економічного розвитку, їх пізнання. Етапи наукових досліджень. Реальний робочий план економічного дослідження. Правила оформлення результатів наукових досліджень. Роль інформації у наукових дослідженнях і класифікація наукових документів. Загальні вимоги до оформлення дисертаційної роботи.

Економетрика і моделювання економічних процесів: формує у майбутніх фахівців сучасне економічне мислення та спеціальні знання з використанням системно-процесного аналізу, різних методів економіко-математичного моделювання як необхідної бази розробки різноваріантних управлінських рішень щодо ефективного функціонування і розвитку економічних об'єктів різної складності, ієрархії та організації; передбачає набуття практичних навичок з економетричного моделювання ринку та оптимізації виробничо-комерційної діяльності суб'єктів господарювання, формування і використання їх активів, трудового потенціалу, фінансових ресурсів, пошуку можливостей підвищення конкурентоспроможності, нарощування експортного потенціалу і продовольчої безпеки, вмотивованої стратегії соціально-економічного розвитку.

Мікро- та макроекономіка 2: оптимізація обсягів виробництва з метою максимізації прибутку; аналіз конкурентних ринків; ринкова влада та її вимірювання, ціноутворення при ринковій владі; ринки монополістичної конкуренції та олігополістичні; ринки факторів виробництва; загальна рівновага та економічна ефективність; моделі рівноваги та механізм складових макроекономічної політики: фіскальної, монетарної, зовнішньоекономічної, соціальної, економічне зростання, бізнес-цикли, споживання та інвестиції; безробіття та ринок праці; негнучкість, фіскальна і монетарна політика, обмінний курс; прикладні аспекти монетарної і фіскальної політики; прогнозування і моделювання макроекономічних процесів; вивчення бізнес-циклів у світовій економіці, новітніх макроекономічних і стохастичних моделей загальної рівноваги у відкритій економіці.

Аграрна політика в умовах глобалізації економіки: економічна сутність, характер і головні компоненти аграрної політики та умови її реалізації в умовах глобалізації економіки; механізми формування національних та світових агропродовольчих ринків, вплив аграрної політики на міжнародну торгівлю та продовольчу безпеку країни в умовах глобалізації економіки; інструменти регулювання ринків агропродовольчої продукції та економічні наслідки їх застосування в умовах глобалізації економіки; основні підходи до оцінювання рівня державної підтримки аграрного сектору в умовах глобалізації економіки; засади аграрно-екологічної, аграрно-соціальної політики, їх сучасні аспекти і проблеми реалізації в умовах глобалізації економіки; основні етапи розвитку аграрної політики в Україні та основні напрями сучасної аграрної політики держави в умовах глобалізації економіки; особливості формування аграрної політики у країнах з різним рівнем економічного розвитку, основні складові аграрної політики окремих зарубіжних країн в умовах глобалізації економіки.

Вибіркові компоненти ОНП

Розвиток агропродовольчих ринків в умовах євроінтеграції: теоретико-методологічні основи регулювання агропродовольчих ринків; механізми та інструменти регулювання аграрних ринків; оцінка наслідків регулювання аграрних ринків для виробників сільськогосподарської продукції, споживачів та держави; передовий зарубіжний та набутий вітчизняний досвід регулювання агропродовольчих ринків на принципах Світової організації торгівлі (СОТ); нормативно-правова база регулювання аграрних ринків; механізми регулювання ринків мінеральних добрив, паливо-мастильних матеріалів, засобів захисту рослин; ефективність державної підтримки ринків АПК в умовах євроінтеграції.

Державне регулювання розвитку сільського господарства: правові засади державної регулятивної діяльності в сільському господарстві; державно-правове регулювання сільського господарства як сукупність заходів щодо визначення системи органів державного управління в аграрній сфері, прийняття й виконання аграрно-правових актів, закріплення певних повноважень цих органів; ознаки державного регулювання відносин в аграрній сфері: державно-правовий характер; підтримка грошово-фінансової

системи; регулювання витрат держави і життєвого рівня населення; регулювання соціальної інфраструктури; регулювання зовнішньоекономічних зв'язків; регулювання на макрорівні структури виробництва; організаційно-економічні заходи щодо охорони навколишнього середовища та ін.; мета державного регулювання як досягнення сільським господарством максимальної ефективності для задоволення попиту населення на продукти харчування, сировину й продовольство рослинного і тваринного походження; координація і розвиток міжгалузевих та внутрішньогалузевих зв'язків як завдання державного регулювання.

Економіка праці в аграрних формуваннях: теоретичні засади економіки праці в аграрному секторі; продуктивність та ефективність праці; трудові ресурси і трудовий потенціал суспільства; система соціально-трудових відносин і механізм її функціонування, соціальне партнерство; ринок праці та його регулювання; організація основних трудових процесів у рослинництві і тваринництві; міжнародна організація праці (МОП) та її роль у регулюванні соціально-трудових відносин; міжнародний досвід регулювання соціально-трудових відносин; планування праці в аграрному секторі економіки; організація і методи нормування праці в сільському господарстві; політика доходів і сутність заробітної плати; форми і системи оплати праці в сільському господарстві; особливості оплати праці в бюджетній сфері.

Економічна діагностика підприємств і галузей національного господарства: процес визначення стану підприємства як економічної організації через кількісні параметри та якісні характеристики його функціонування; інструментарій прийняття обґрунтованих рішень щодо здійснення вибору за наявності обмежених засобів і альтернативних можливостей, кількісна характеристика та якісна ідентифікація стану підприємства; методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства, «дохідні» методи оцінки майна, сутність управлінської діагностики та організацію її проведення; основні моделі фінансової діагностики та їх характеристика, система показників фінансового стану підприємства; основи оцінки економічної безпеки підприємства, методичний апарат діагностування економічної безпеки; конкурентні позиції підприємств-суперників, перспективи розвитку галузі, діагностування гнучкості виробничої системи, оцінювання зв'язків підприємства із зовнішнім світом, оцінювання загальних результатів діяльності підприємства.

Біоекономіка: біоекономіка як сучасний світовий науковий тренд; секторний підхід до аналізу біоекономіки; моделі біоекономіки; біоекономіка як шлях досягнення цілей сталого розвитку; сутність поняття «сталий розвиток», показники сталого розвитку, взаємозв'язок біоекономіки і сталого розвитку; аробіотехнологічний енергозберігаючий кластер – імператив розвитку біоекономіки; соціальне партнерство як інструмент розвитку біоекономіки; вплив процесів розвитку біоекономіки на зайнятість; біоекономіка, обмеженість ресурсів та інтереси майбутніх поколінь; державне регулювання розвитку біоекономіки; основні інструменти державного впливу на розвиток біоекономіки; економіко-правовий аналіз нормативної бази розвитку біоекономіки в Україні; формування довгострокової стратегії державної підтримки розвитку біоекономіки; вимірювання біоекономіки; показники для визначення ефективності біоекономіки; актуальність створення, зміст та значення Національних програм з розвитку біоекономіки, передовий досвід країн ЄС та можливості його використання в Україні; роль біоекономіки в розвитку енергетичного сектору; види біопалив, економічна ефективність виробництва біопалив, біомаса як джерело енергії і проблеми її використання, відновлювані джерела енергії (ВДЕ) та їх використання; економіка замкнутого циклу; розвиток біоенергетичного потенціалу; виробництво органічної продукції; поводження з відходами.

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація зі спеціальності здійснюється у формі:

- публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації
- та атестаційного екзамену.

Умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми зі спеціальності 051 «Економіка»

[illegible]

СК05 Здатність формулювати наукову проблему, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики				+	+	+		+					
СК06 Здатність здійснювати просвітницьку та педагогічну діяльність у межах обраного напрямку економічної науки, застосовуючи традиційні та інноваційні методи, прийоми, засоби тощо			+	+				+					+
СК07 Здатність ініціювати, розробляти, організовувати та керувати інноваційними проектами на різних рівнях національної економіки					+	+					+	+	
СК08 Здатність ухвалювати обґрунтовані економічні рішення, в тому числі науково обґрунтовані рекомендації щодо вдосконалення господарської діяльності					+	+				+		+	

РН06 Ухвалювати обґрунтовані економічні рішення на рівні підприємств, галузей та національної економіки, саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за достовірність і новизну власних наукових досліджень та ухвалення рішень, вміти мотивувати співробітників рухатися до спільної мети				+	+	+	+			+	+	+	
РН07 Знати принципи організації, форми здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, опрацювання наукових та інформаційних джерел під час підготовки до занять, застосування активних методик викладання		+	+					+					
РН08 Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки та у викладацькій практиці	+			+	+	+						+	+